

Seletuskiri

haridus- ja teadusministri käskkirja „Haridus- ja teadusministri käskkirjade muutmine struktuuritoetuste valdkonnas seoses Haridus- ja Noorteameti loomise ja vaidemenetluse üleandmisega Riigi Tugiteenuste Keskusele“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus ja eesmärk

Riigikogu võttis 3. juunil 2020. aastal vastu Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (edaspidi *seadus*), millega tehakse muudatused Vabariigi Valitsuse seadusesse ja haridusvaldkonna seadustesse eesmärgiga moodustada Haridus- ja Teadusministeeriumi (edaspidi *HTM*) valitsemisalasse Haridus- ja Noorteamet (edaspidi *ühendamet*) ja nimetada Keeleinspeksioon ümber Keeleametiks.

Seadusega konsolideeritakse ühendametisse järgnevate organisatsioonide ülesanded:

- Eesti Noorsootöö Keskus (edaspidi *ENTK*), mis on HTMi hallatav riigiasutus;
- Sihtasutus Archimedes (edaspidi *Archimedes*);
- Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutus (edaspidi *HITSA*);
- Sihtasutus Innove (edaspidi *Innove*).

Lisaks viiakse ühendametisse poliitikakujundamisega mitteseotud rakendusliku iseloomuga tegevused HTMist.

Seoses eeltooduga asendatakse haridus- ja teadusministri käskkirjadega kehtestatud toetuse andmise meetmetes (edaspidi ka *TAT*) senised Archimedese, HITSA ja Innove ülesanded Haridus- ja Noorteameti ülesannetega. Seaduse muudatused jõustuvad 1. augustil 2020. a. Seega ka toetuse andmise meetmetes tehtavad muudatused peavad hakkama kehtima seaduse muudatustega samaaegselt ehk 1. augustil 2020.

Lisaks eelnevale hakkab 1. septembrist 2020. a rakendusüksus ehk Riigi Tugiteenuste Keskus lahendama rakendusüksuse otsuse või toiminguga peale esitatud vaideid vastavalt perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 51 lõikele 2. Seega toetuse andmise meetmeid täiendatakse vaiete lahendamise korraga, mille kohaselt lahendab rakendusüksus enda tehtud otsuse või toiminguga peale esitatud vaideid. Kehtiva korra kohaselt teeb seda rakendusüksus ehk Haridus- ja Teadusministeerium. Vaidemenetlusega seonduvad muudatused hakkavad kehtima 1. septembrist 2020. a.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Haridus- ja Teadusministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Kadi Mölder (e-mail: kadi.molder@hm.ee, telefon: 735 0234) ja rahandusosakonna välisvahendite juht Inge Oopkaup (e-mail: inge.oopkaup@hm.ee, telefon: 735 0279).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Käskkirjaga muudetakse 18 haridus- ja teadusministri käskkirjaga kinnitatud toetuse andmise meetmeid. Muudatused on kõikides käskkirjades ühetaolised. Eelnõuga tehtavad muudatused on kahte tüüpi:

1) käskkirja punktidega 1, 3-8, 10-12, 15 ja 16 asendatakse TATides seoses ühendameti loomisega senised partneri ja elluviija ülesanded, mida kehtiva korra kohaselt täidavad Innove, Archimedes, ENTK ja HITSA, Haridus- ja Noorteameti ülesannetega. Tegemist on tehnilist laadi muudatustega, mis ei too kaasa ülesannete sisus erisusi võrreldes kehtivaga.

2) käskkirja punktidega 1-18 täiendatakse TATide tingimusi vaiete lahendamise regulatsiooniga.

Vastavalt perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seaduse § 51 lõikele 2, kui vaie esitatakse rakendusüksuse otsuse või toimingu peale, lahendab vaide rakendusasutus, välja arvatud juhul, kui rakendusasutus on toetuse andmise tingimuste õigusaktis määranud vaide lahendajaks rakendusüksuse. Seega selleks, et rakendusüksuse otsuse või toimingu peale esitatud vaied oleks pädevus lahendada rakendusüksusel endal, on vajalik vastav kord ette näha toetuse andmise tingimusi kehtestavas õigusaktis ehk antud juhul TATis. Seni sellist korda TATid ette ei näinud, seega rakendusüksuse otsuse või toimingu peale esitatud vaiete lahendamise pädevus on kehtiva korra kohaselt rakendusasutusel ehk Haridus- ja Teadusministeeriumil. Vastava tingimusega lisamisega TATidesse hakkab alates 1. septembrist 2020. a rakendusüksuse otsuse või toimingu peale esitatud vaideid lahendama rakendusüksus ise. Ehk rakendusüksuse otsuse või toimingu peale esitatud vaide lahendamise pädevus läheb Haridus- ja Teadusministeeriumilt üle Riigi Tugiteenuste Keskusele. 1. septembri 2020. a seisuga pooleliolevad vaidemenetlused lähevad samuti üle Riigi Tugiteenuste Keskusele.

3) käskkirja punktiga 5 tehtavate muudatustega kaasatakse toetatava tegevuse 6.4. elluviimise partnerina Haridus- ja Teadusministeerium (HTM), kelle valitsemisalas on noortepoliitika kavandamine ja noorsootöö korraldamine (Vabariigi Valitsuse seaduse § 58 lõige 1), analüüsi kompetentsikeskusena ja noortepoliitika juhtosapoolena. HTMi ülesanne on vastavalt kinnitatud tegevuskavale tegevuste elluviimine selleks vajaliku pädevustega isikute poolt, partnerluslepingus kokkulepitud ressursidega. Tegevuse partnerid on HTM, Tallinna Ülikool, Tartu Ülikool ja Statistikaamet. HTM korraldab tervikliku seire- ja analüüsisüsteemi raames tegevuskava alusel analüüside ja uuringute läbiviimist. Ministeerium osaleb koos teiste osapooltega noortevaldkonna arengukava ja noorte olukorra seire näitajate arendamises ja noortevaldkonna kvaliteeti ja mõjuhindamist toetavate instrumentide loomisel.

Lisaks täpsustatakse käskkirja lisa 5 punkti 15.1, millega seatakse elluviijale kohustus esitada vahearuanne struktuuritoetuste registri kaudu ning kehtestatud vormil ja RÜ nõudmisel poolaastaaruanne.

4) käskkirja punktiga 6 tehtavate muudatustega on täiendatud TATi juhtimise peatükiga (peatükk 5), millega moodustatakse TAT juhtnõukogu ning tuuakse välja selle ülesanded TATi elluviimisel.

5) käskkirja punktiga 7 tehtavate muudatustega muudetakse elluviija eelarvet, seoses partnerite ja elluviija konsolideerimisega Haridus- ja Noorteametisse. Selle tulemusel kaovad toetuse andmise tingimuste käskkirjast elluviija partnerid ja ühes sellega läheb kogu eelarve elluviija eelarveks. Meetme tegevuse eelarve maht selle muudatusega ei muutu.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

4. Käskkirja mõjud

Haridus- ja Noorteamet muutub valdkondlikuks kompetentsikeskuseks rakendusküsimustes. Kompetentsi koondamine ühte asutusse võimaldab seda igapäevases töös tõhusalt ära kasutada, andes suurema võimaluse üksteiselt õppida ja vähendades ühtlasi asutuste vaheliseks suhtluseks kuluvat aega.

Vaidemenetluse üleandmine Riigi Tugiteenuste Keskusele tagab tõhusama ja efektiivsema vaiete lahendamise, kuna rakendusüksus hakkab enda otsuste ja toimingute peale esitatud vaided ka ise lahendama.

5. Käskkirja rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja eeldatavad tulud

Haridus- ja Noorteameti loomisega seonduvate tegevuste ja tekkivate kuludega on arvestatud seaduse menetluse juures. Haridus- ja teadusministri käskkirjade muudatused on vajalikud seaduste muudatustega kooskõla tagamiseks. Vaidemenetluse muudatustega seonduv kulusid kaasa ei too. Haridus- ja Teadusministeerium korraldas vaiete menetlejate tasu läbi oma eelarve. Riigi Tugiteenuste Keskus katab vaidemenetluse kulud tehnilisest abist.

6. Käskkirja kehtivus

Käskkiri hakkab kehtima 1. augustist 2020. a, kui jõustuvad ühendameti loomisega seotud seaduse muudatused. Vaidemenetluse üleandmisega seonduv hakkab kehtima 1. septembrist 2020. a.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu on esitatud kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile, Siseministeeriumile, Kultuuriministeeriumile, Keskkonnaministeeriumile ja Riigi Tugiteenuste Keskusele ning arvamuse avaldamiseks SA-le Innove, SA-le Archimedes, Eesti Noorsootöö Keskusele ja Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutusele.

Eelnõule esitasid märkused ja ettepanekud Riigi Tugiteenuste Keskus ja Eesti Noorsootöö Keskus. Kõigi märkuste ja ettepanekutega on arvestatud.

Marika Tuusis
rahandusosakonna juhataja